

1.1	Gespikkeld bezit oud corporatiewoningen	2
1.2	Dialogplatform Energietransitie	3
2.1	PVA Energieloket Achterhoek 2020-2022	4
2.2	Heerlijk Thuis in Huis	5
2.3	Toekomstbestendig Wonen Lening	6
2.4	Berkelland Bespaart	7
2.5	Integrale Wijkaanpak Neede Noordoost	8
2.6	Aanpak Energiearmoede	9
3.1	Zonnige Bedrijven Achterhoek	10
3.2	DOE-scans/MKB energiecheck Achterhoek	11
3.3	Stimuleringslening bedrijven en instellingen	12
3.4	Toekomstbestendig bedrijventerrein Borculo	13
4.1	Subsidie Maatschappelijke Initiatieven	14
5.1	Zonneparken	15
6.1	Regionale Samenwerking	16

1.1 Gespikkeld bezit oud corporatiewoningen

Informereren | 2022

Doel: Particuliere woningeigenaren in de Vogelbuurt in Eibergen activeren om in samenwerking met ProWonen de woningen te gaan verduurzamen.

Aanpak: In opdracht van de gemeente Berkelland organiseerde het Energieloket Achterhoek op 29 juni een inloopmiddag in de Vogelbuurt Eibergen. Deze inloopmiddag richtte zich op eigenaar-bewoners die in hetzelfde type huis wonen als omliggende huurwoningen die door Prowonen zullen worden verduurzaamd. Daaropvolgend konden de eigenaar-bewoners een medewerker van het Energieloket uitnodigen voor een bezoek aan huis waar de huidige staat van de woning kan worden opgenomen.

Vervolg: Waar kansen liggen zullen acties worden ondernomen in samenwerking met Energieloket en woningcorporatie Prowonen.

Inhoudelijke resultaten: 15 adressen zijn aangeschreven. Hiervan zijn er 8 gekomen tijdens de infomiddag, daarna hebben er 4 keukentafelgesprekken op gevolgd.

Twee van de huishoudens hebben uiteindelijk ook de interesse geregistreerd bij Prowonen. Helaas is geen enkel huishouden overgegaan tot de aanbieding die Prowonen middels aannemer van Wijnen eind december 2022 heeft gedaan. De reden die wordt gegeven is het kostenplaatje (indicatie van € 30.000,- per woning) voor de vervanging van het dak.

Naast de energiebesparende maatregelen is door Prowonen ook aangeboden om bij de koopwoningen kosteloos de schoorsteen te verwijderen. Hier hebben alle woningeigenaren op 1 na aan meegedaan.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Gebrek aan behaalde resultaten betekent dat er geen concrete bijdrage aan doelstellingen is behaald. Wel is er aan de bewustwording van maatregelen ter verduurzaming gewerkt.

Leerpunten: Het mee laten liften van huiseigenaren bij verduurzaming door woningcorporaties is complex. Een reden hiervoor is dat de woningeigenaar zelf weinig keuze heeft. Dit wordt onderschreven vanuit de sociaal wetenschappelijke literatuur die stelt dat timing van belang is bij het verbouwen of verbeteren van het huis. Prowonen bevestigt dat soortgelijke projecten elders ook relatief weinig succesvol zijn. De uitzondering is meestal wanneer mensen net een woning binnen een wijk hebben gekocht. Het Energieloket stelt verder dat in Doetinchem (Overstegen) een soortgelijk project loopt. Hierbij is het Energieloket meer nadrukkelijker faciliterend (en niet slechts informerend) met als suggestie dat nadrukkelijker begeleiding volgens hun leidt tot het zetten van succesvolle stappen.

1.2 Dialoogplatform Energietransitie

Co-creëren | 2020-2023 |

Doel: Het faciliteren van ideeën uitwisseling over energietransitie. De DET is een extra participatie instrument waarin belangengroepen en vertegenwoordigers van de gemeente onder begeleiding van een onafhankelijke procesbegeleider met elkaar kunnen adviezen kunnen afstemmen.

Aanpak: Begin 2022 is de DET gelanceerd met als doel maatschappelijke afstemming en draagvlak bij te dragen via twee sporen:

- **Verkenning/dashboard-spoor:** gezamenlijk waardevrij verwerven van kennis en inzichten (feiten & cijfers over de energietransitie);
- **RODE-spoor:** waarde gedreven proces waarin de ruimtelijke waarden worden verkend.

Opdracht DET: Belangengroepen in de gemeente Berkelland hebben nadrukkelijk de wens uitgesproken om meer betrokken te worden bij de energietransitie. De gemeente faciliteert op maandelijkse basis bijeenkomsten van een dialoogplatform gevormd door de vertegenwoordigers vanuit de verschillende gebieden en bloedgroepen. Iedere avond staat in het teken van één of meerdere nader te bepalen thema's binnen het kader energietransitie.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: De praatplaat geproduceerd door de cijferclub onder begeleiding van bureau OVERmorgen is een centraal instrument in de visie van de gemeente richting Energieneutraal 2050, en is een bouwsteen voor de Regionale Uitvoeringsagenda voor de Achterhoek.

Korte beschrijving bijeenkomsten:

22-03-2022: Begeleid door Royal HaskoningDHV. 25 bezoekers. Vorm: Noaber-café. Onderwerpen: verkenning proces en rol DET, herijking RODE-beleid; en feiten, cijfers en de energiemix.

11-04-2022: Begeleid door Royal HaskoningDHV. Bezoekers onbekend. Vorm: expert presentaties. Onderwerpen: energiebesparing- en transitie bedrijven, rolverdeling warmtetransitie, staat van huidige energie-infrastructuur.

02-06-2022: Begeleid door OVERmorgen in Haarlo. 30 bezoekers. Vorm: plenaire dialoog. Onderwerpen: lange termijn visie DET en reactie op uitgangspunten RODE.

09-06-2022: Cijferclub bijeenkomst begeleid door OVERmorgen.

15-09-2022: Begeleid door OVERmorgen, Paula Wiegers. 17 bezoekers. Vorm: Plenair debat rond korte presentaties en deelsessies. Onderwerpen: Cijferclub, maatschappelijke tender structurele samenwerking DET (hoe te participeren)

29-10-2022: Bezoek windmolenpark. 16 bezoekers.

10-11-2022: Begeleid door OVERmorgen. 21 bezoekers. Vorm: Plenair debat rond presentaties. Onderwerpen: Cijferclub, organisatievorm DET.

18-01-2023: Nieuwjaarsborrel. 11 bezoekers.

14-03-2023: Begeleid door ambtenaren gemeente. 14 bezoekers. Vorm: Plenair debat. Onderwerpen: resultaten enquête DET, routekaart verzelfstandiging DET.

Leerpunten: Simultaan proces van discussie over vorm en functie van DET leidt tot vermindering van maatschappelijke interesse in DET als instituut en vertraging van besluitvaardigheid. Meer proactieve rol van gemeente in het sturen en bekaderen van onderwerpen kan bijdragen aan het functioneren van de DET. Daarnaast zou een communicatie verplichting over thema's en uitkomsten voor de gemeente de DET kunnen helpen. Dit moet niet ten koste gaan van zelfstandigheid. Duidelijkheid over de rol van de DET (advies aan college) moet worden uitgedragen zowel aan de voorkant als de achterkant van DET bijeenkomsten.

Vervolg: Dialoogplatform Energietransitie seizoen 2023-2024

2.1 PVA Energieloket Achterhoek 2020-2022

Informereren & Adviseren | 2020-2022

Doel: Vanaf 2016 is naar aanleiding van het Energieakkoord 2013 iedere gemeente verplicht een Energieloket te hebben. Een Energieloket is aanspreekpunt voor vragen over energiebesparing en (kleinschalige) energieopwekking in de gebouwde omgeving. Middels het Plan Energieloket Achterhoek 20-22 geeft het toenmalige AGEM daaraan binnen dit tijdvak invulling.

Aanpak: Het Energieloket streeft ernaar alle doelgroepen in de gebouwde omgeving zo goed mogelijk te informeren over, en te stimuleren tot het nemen van maatregelen. Deze informerende acties die reactief bedienen vallen onder het basispakket. Daar waar nodig kan het Energieloket zelf producten en diensten bieden. Zoals ook de afgelopen jaren een breed aanbod aan campagnes en dienstverlening voor de particuliere woningeigenaar is ontwikkeld. Deze meer adviserende taken zijn onderdeel van het pluspakket.

Basispakket: de algemene activiteiten die standaard onderdeel uitmaken van de dienstverlening voor participerende gemeenten. Dit betreft de website, nieuwsbrief, klantenservice, algemene communicatie en een aantal standaard diensten zoals energicoaches en het telefonisch consult. Daarbij hoort ook het onderhouden van het netwerk en doorontwikkeling van de dienstverlening.

Pluspakket: Het pluspakket is een keuzemenu waar de gemeenten activiteiten uit kunnen selecteren om af te nemen bovenop het basispakket. In Berkelland is er voor gekozen om naast de afsluiting van SVn-leningen, het uitvoeren van een wijkaanpak met mogelijke een collectieve inkoopactie te borgen bij het Energieloket via het pluspakket.

Inhoudelijke resultaten: Het Energieloket Achterhoek heeft de informerende rol goed uitgevoerd.

Loketfunctie	2021	2022
Aantal telefoontjes	8425	13204
Unieke bezoekers pagina's	50098	50757
Paginaweergaven pagina's	175135	492646
Energiecoaches actief	4	3
Uitgevoerde gesprekken	9	35
Telefonisch consulten	17	15
Bezoek aan huis	17	56
Energielabel service	1	-
Woonverbeterplan	14	22

Adviseren: Er is een duidelijke groei van aanvragen zichtbaar vanaf medio 2022. Zie voor meer informatie de sheet van de Toekomstbestendig Wonen lening.

Loketfunctie	2021	2022
Aanvragen TBW	98	188
Andere Subsidies en Leningen	63	89

Wijkaanpak: Via informatie campagnes, warmtefoto's en collectieve inkoop zijn verschillende wijken benaderd. Dit was vooral in 2021 met wisselend succes. Dit kan deels verklaard worden door corona. Uiteindelijk zijn in 2022 via de Achterhoekse isolatieactie nog 18 huizen geholpen met het voltrekken van duurzaamheidsmaatregelen.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Een gemeentelijk energieloket is een verplichting vanuit het Klimaatakkoord. Het (unieke) lokale karakter van ons Energieloket is niet vanzelfsprekend. Wij kunnen proactief sturen op zowel ontwikkelende opgaves als reageren op wensen vanuit de maatschappij. Dit stelt ons in staat onze dienstverlening continue te verbeteren. Het Energieloket is een fundamentele bouwsteen binnen ons klimaatbeleid. Er zijn hier echter geen concrete nummers aan vast te hangen.

Leerpunten:

- De afstand tot burgers is groot. Portaal maakt een verschil wat betreft transparante dienstverlening. Er wordt onderzocht of medewerkers van het Energieloket met regelmaat fysiek aanwezig kunnen zijn in de gemeente.
- De wijkgerichte aanpak wordt (deels) omgevormd naar een contingenten aanpak. Deze gaat om het proactief benaderen van eigenaren van woningen die een soortgelijke typologie hebben.
- Afstemming van uitvoering verschillende regelingen moet beter in kaart worden gebracht.

Vervolg: Continuering DAEB is via collegebesluit goedgekeurd tot 2030. Er ligt tevens een plan van aanpak 2024-2026.

2.2 Heerlijk Thuis in Huis

Informeren & Adviseren | 2022-2023

Doel: aanjagen bewustwording onder inwoners(50+) over langer zelfstandig, veilig, comfortabel én duurzaam thuis wonen en waar nodig en mogelijk, de realisatie van verbeteringen en voorzieningen op dit gebied.

Aanpak:

- Woongelukgesprekken
Inwoners ontvangen een vrijwillige wooncoach thuis voor een gesprek van ca. 1,5-2 uur over de thema's veiligheid, comfort, zelfredzaamheid en energiebesparing. Na het gesprek ontvangen inwoners een persoonlijk adviesrapport. In dit rapport staan tips, de oplossingen die zijn besproken en doorverwijzingen naar diensten binnen de gemeente met contactpersoon en telefoonnummer. Na 4 weken worden inwoners nog eens gebeld door de wooncoach voor een evaluatie en nazorggesprek en om te vragen of ze actie hebben ondernomen.
- Mailings naar inwoners, ca. tweemaandelijks
Brieven om inwoners uit te nodigen voor een woongelukgesprek. Voor elke mailing zijn een aantal wijken/gebieden geselecteerd. Om zo ook te stimuleren dat burens onderling met elkaar het gesprek aangaan over deze thema's. En om aan te kunnen sluiten bij eventuele andere relevante ontwikkelingen in een wijk.
- Communicatie gemeentebreed
Via inhoudelijk katern in Berkelbericht (tweemaandelijks) en sociale media kanalen.
- Informatiebijeenkomsten
Aansluiten bij bestaande informatiebijeenkomsten van de doelgroep om daar de thema's toe te lichten en mensen door te verwijzen naar het woongelukgesprek voor verdere verdieping.

Inhoudelijke resultaten (van 1^e mailing op 16 september 2022 tot nu):

- Website Thuisloket.nl ingericht als regionaal digitaal informatiepunt voor de 3 deelnemende gemeenten (Berkelland, Aalten, Oude IJsselstreek).
- Diverse communicatiemiddelen ontwikkeld.
- 4515 adressen aangeschreven in Berkelland, verdeeld over de kernen en het buitengebied.
- 225 woongelukgesprekken gevoerd in Berkelland-conversie van 5%.
- 8 wooncoaches geworven en getraind voor Berkelland.
- Extra scholing voor aantal wooncoaches door Agem Energieloket op het gebied van energiebesparing.
- Inwoners geven aan het woongelukgesprek en het adviesrapport te waarderen.
- De volgende informatie volgt nog in het dashboard na 23/10: informatie over hoe vaak duurzaam wonen naar voren is gekomen als behoefte/prioriteit in de woongelukgesprekken, de bereidheid van inwoners om actie te ondernemen en of inwoners adviezen op het gebied van duurzaamheid hebben opgevolgd.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050:

Het Heerlijk Thuis in Huis project draagt bij aan de doelstelling om voor 2030 ca. 1,5 miljoen woningequivalenten verduurzaamd te hebben. En de doelstelling om als gemeente woningeigenaren hierbij te helpen middels advies, subsidies en leningen.

Leerpunten van het onderdeel Energiebesparing:

- In Berkelland is gekozen voor de doelgroep 50+. De verwachting was dat we de jongere ouderen vooral met het thema energiebesparing zouden kunnen aantrekken. In de praktijk worden de woongelukgesprekken echter toch vaak door de oudere doelgroep aangevraagd (70+, leeftijdsverdeling volgt in het dashboard). Jongere ouderen geven aan dat ze nog niet bezig zijn met langer thuis wonen en zich niet aangesproken voelen door de brief.
- Veel inwoners geven tijdens de woongelukgesprekken aan dat ze te oud zijn om hun huis nog te verduurzamen. Dat ze deze investering niet meer terugverdienen. Als reactie daarop zijn wooncoaches extra voorgelicht over argumenten die ze in dergelijke gesprekken kunnen gebruiken. Maar het blijft een aandachtspunt.
- Het aanvragen van advies, subsidies en leningen blijkt nog niet zo duidelijk en makkelijk te zijn, vooral voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn. Wooncoaches noemen de telefonische klantenservice van het Energieloket als goede hulplijn. Maar dan nog zijn er inwoners die wel willen maar die zelf niet verder komen en daardoor afhaken.

Vervolg: Het Heerlijk Thuis in Huis project loopt van 2022 t/m 2024 met subsidie vanuit de Regio. Intern wordt er gekeken naar het blijvend aanbieden van (woongeluk)gesprekken voor ouderen in Berkelland.

2.3 Toekomstbestendig Wonen Lening

Faciliteren | 2020-2023

Doel: De Toekomstbestendig wonen (TBW) lening faciliteert huiseigenaren bij het verduurzamen en moderniseren van hun koopwoning in de gemeente Berkelland.

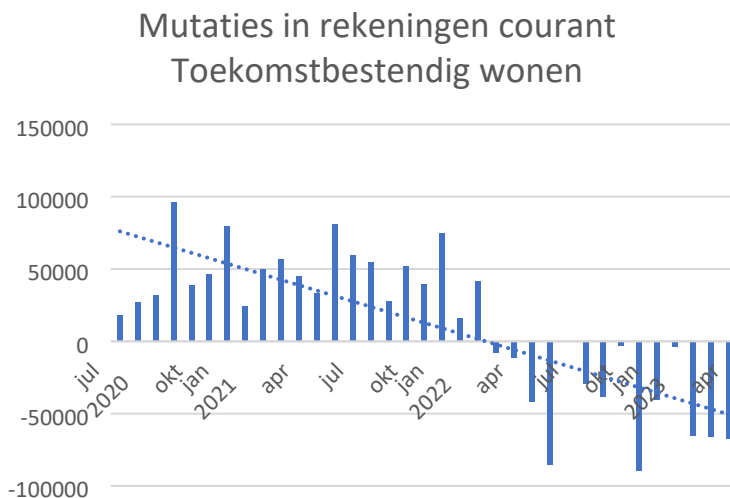
Aanpak: De TBW lening is sinds 2020 het instrument waarmee de gemeente Berkelland huishoudens faciliteert met investeringen in hun koopwoning. De gemeente stelt hiervoor geld beschikbaar uit algemene middelen. De lening wordt aangeboden tegen een aantrekkelijk rente (1,6 – 1,8%) voor vijf type aanpassingen:

- Duurzaamheid;
- Langer zelfstandig wonen;
- Gezonde en veilige leefomgeving;
- Opknappen van gedateerde woningen;
- Klimaatadaptatie.

Procedure: Een aanvraag van de TBW lening is tweedelig. Eerst beoordeelt het Energieloket Achterhoek een aanvraag op basis van offertes en projectbegroting. Daarna moet de inwoner de aanvraag indienen bij het SVn. Zij toetsen de kredietwaardigheid van de aanvrager.

Kwaliteit dienstverlening: Het proces wordt als complex ervaren. Zeker voor laag digitaal geletterden. Dit verklaard mogelijk uitval. In totaal zijn 77 aanvragen door het SVn beëindigd. 25 van deze aanvragen zijn daarna via een tweede aanvraag toegekend (15% uiteindelijke uitval).

Maatregelen: Het Energieloket wil graag concrete maatregelenlijsten i.v.m. onduidelijkheid door verschillen tussen gemeentes. De provincie verplicht de financiering van laadpalen via TBW lening.

Financiële resultaten: Er zijn 322 aanvragen voor TBW leningen goedgekeurd voor een totaal bedrag van € 2,2 mln. De algemene cijfers zijn als volgt:

Initieel budget	€ 3.164.721,68
Ontvangen aflossingen	€ 254.234,09
Ontvangen rente	€ 29.454,42
Verstrekke leningen	€ -2.231.352,02
Betaalde vergoeding SVn	€ -11.794,15
Resterend budget	€ 1.205.264,02
Reserveringen	€ 155.937,00
Bestedingsruimte	€ 1.049.327,02

Verdeling middelen: Voor 88% van de aanvragen is de meerderheid van het geleende bedrag bestemd voor duurzaamheidsinvesteringen. 9% wordt geleend voor het opknappen van gedateerde woningen.

Behalve de bestedingsruimte voor TBW staat er bij SVn krediet als resultaat van terugbetalingen van leningen die opgegaan zijn in TBW. Dit krediet bedraagt € 3,2 mln. verder staat er voor € 3,3 mln. uit waardoor er maandelijks € 50.000 binnen komt aan terugbetalingen. Sinds de uitbraak van de oorlog in Oekraïne is er een trend wijziging en daalt het totaal beschikbare bedrag voor leningen.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: De lening draagt bij tot de klimaatdoelstellingen. Het is alleen niet mogelijk om deze bijdrage te kwantificeren. Wel kan worden gesteld dat de lening binnen het kader wonen maatschappelijk rendement heeft daar het bijdraagt aan de modernisering van de Berkellandse woningvoorraad.

Leerpunten: Bij voortzetting van de lening moet rekening worden gehouden met maatschappelijke ontwikkelingen. Zo moet er een verordening komen die de lening ook beschikbaar stelt voor vereniging van eigenaren. De maatregelenlijst moet periodisch worden bijgesteld, en de voortgang van de lobby vanuit de provincie om de lening voor inwoners zonder leenruimte (Maatwerklening) moet worden in de gaten gehouden.

Vervolg: De Toekomstbestendig wonen lening zal worden aangepast conform voorschriften provincie Gelderland. Later dit jaar zullen VVE's ook mee kunnen doen.

2.4 Berkelland Bespaart

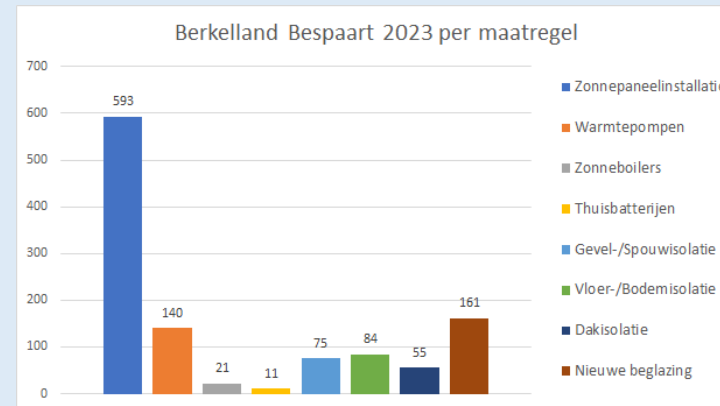
Subsidiëren | 2020-2023

Doel: Het stimuleren van huiseigenaren de koopwoning te verduurzamen.

Aanpak: Berkelland Bespaart stimuleert de verduurzaming van koopwoningen in Berkelland. De regeling is een voortzetting van de gemeentelijke subsidieregeling die bestaat sinds 2009 (voor 2020 als Achterhoek Bespaart). De subsidie bedraagt 1/3 van het investeringsbedrag met een maximum van € 500,-. Wanneer de subsidie voor meer dan 6 woningen gezamenlijk wordt aangevraagd, komt de aanvrager in aanmerking voor de extra burenbonus van € 250,-.

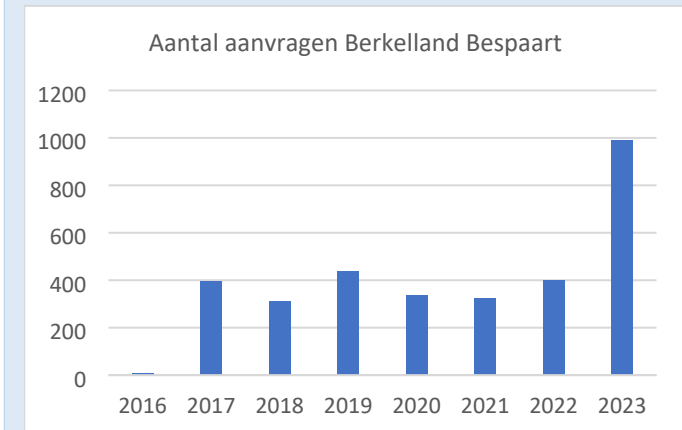
Vanaf 2023 is de regeling verbreed en worden er ook technologieën die bijdragen aan het aardgasvrij maken van de woning (bv. zonnepanelen en thuisbatterijen) gesubsidieerd. Ook zijn beperkingen zoals bijvoorbeeld het bouwjaar van de woning losgelaten. De doelstelling is 500 woningen per jaar te verduurzamen.

Resultaten: De gemeenteraad heeft vanaf 2023 € 800.000,- beschikbaar gesteld. Dit bedrag dekt de gehele 4-jaar durende coalitie periode. Met de verruimde regeling is een stijging in aanvragen te zien, deze is met name door het subsidiabel maken van zonnepanelen. In huidig tempo zal het subsidieplafond voor het einde van de regeling bereikt worden.

Er is ook een stijging waarneembaar in het stimulerend effect (multiplier). Op dit moment wordt voor elke euro subsidie er door de inwoners gemiddeld bijna 12 euro bij gelegd. Met Berkelland Bespaart gesubsidieerde investeringen zijn gemiddeld € 5.500 per woning. Deze investeringen dragen ook bij aan werk voor isolatie- en bouwbedrijven in de regio.

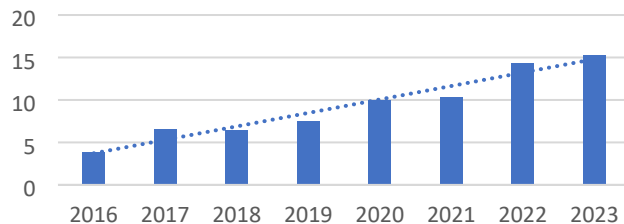
Kwaliteit serviceverlening: Het Team Klantcontact van de gemeente Berkelland handelt de subsidie aanvragen adequaat af. De regeling die in 2023 is ingegaan heeft geleid tot een toename aan aanvragen (van 30 naar meer dan 120 per maand). Daarnaast komt uit terugkoppeling van KCC ook voort dat er vragen bestaan over de werklust en specificering van de opdracht. Dit laatste komt voort uit de formulering van subsidiabele maatregelen.

Leerpunten:

- Werkinstructies met betrekking tot nieuwbouw moet duidelijk zijn
- Aanpassingen zijn nodig in de regeling om energie advies te dekken met subsidie
- Contant betalingen maken regeling kwetsbaar voor fraude
- Uit afstemming met KCC is bevonden dat de uitvoering van de regeling te complex en te tijdrovend is voor KCC

Multiplier duurzaamheidsinvesteringen

Vervolg: Berkelland Bespaart 2023-2026 zal vanaf de start van 2024 door het Energieloket Achterhoek worden uitgevoerd.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: De subsidie draagt bij aan de klimaatdoelstellingen door energiebesparing en duurzame opwek. Het precieze effect is slecht te bepalen doordat data met betrekking tot energieverbruik en opwek slechts 2 jaar na dato inzichtelijk is.

2.5 Integrale Wijkaanpak Neede Noordoost

Co-creëren | 2021-2030

Doel: Via een projectmatige wijkaanpak verduurzaming particuliere woningvoorraad als onderdeel van Neede Noordoost

Aanpak: De wijk Neede-Noordoost bestaat uit 462 woningen (40% sociale huur en 60% particulier eigendom). Prowonen draagt zorg voor het toekomstbestendig maken van de corporatie woningen, en de gemeente zal middels gerichte subsidies bijdragen aan de modernisering van de woningvoorraad in particulier eigendom. De uitvoering van subsidies en communicatie wordt uitgevoerd door het Energieloket Achterhoek. Er zijn voor huishoudens subsidies beschikbaar voor verschillende doelen met daar achter de totaal beschikbare middelen:

- Verbetering energieprestatie: € 1.424.608
- Langer zelfstandig wonen € 255.000
- Klimaatadaptatie € 275.000.
- Gezonde (asbest) en veilige leefomgeving € 375.000

Opdracht NNO: Project Neede Noord Oost is een deelplan van de door Berkelland samen met gemeentes Bronckhorst en Doetinchem bij het Volkshuisvestingsfonds aangevraagde Specifieke Uitkering (SpUk) herstructurering volkshuisvesting. Bij uitschrijving van de SpUk prioriteerde het Volkshuisvestingsfonds twee type gebieden: de 16 Stedelijke vernieuwingsgebieden en de 13 grens- en krimpregio's. De Achterhoek valt onder de laatste groep. Een aanvraag moet zich richten op wijken of buurten die kwetsbaar zijn. Dat wil zeggen dat een wijk op grond van landelijke data onder gemiddeld scoren op de indicator woonkenmerken en ten minste één van de volgende indicatoren: Veiligheid; Werk en inkomen, of; Opleiding en jeugd. Op basis van intern onderzoek is in Berkelland gekozen om binnen deze kaders Neede Noord Oost (westelijk deel van Ruwenhof-Meijersveld) in de integraliteit op te knappen.

Voortgang: vanuit de duurzaamheidsopgave is het doel slecht geïsoleerde woningen te verbeteren. De regeling is gericht op huizen met een energielabel van C of slechter. 90% van de woningen in de wijk komt hiermee in aanmerking voor de regeling.

Voor toetsing is een koplopergroep opgezet. Deze bestaat uit inwoners die vooruit gaan in de verduurzaming. Met deze door het Energieloket geworven huishoudens vinden regelmatig contactmomenten plaats.

Op 22 april is een wijkmiddag georganiseerd gericht op particuliere woningeigenaren. In OBS de Marke ontvingen we 130 bezoekers.

Gedurende de maand juni is het Energieloket aangesloten tijdens het inloopspreekuur van de gebiedscontactpersoon. Het doel hiervan was woningeigenaren gericht te informeren ver de subsidie mogelijkheden.

Maatregel	Aanvragen	Reserveringen	Toekenningen	Geïnvesteed *	Gereserveerd**	Totaal budget	Resterend budget
Klimaatadaptatie	2	0	2	€ 3.700,00	€ 2.350,00	€ 275.000,00	€ 272.650,00
Verduurzaming	7	1	6	€ 123.261,44	€ 27.978,61	€ 1.424.608,00	€ 1.396.629,39
Levensloop bestendig	0	0	0	€ -	€ -	€ 255.000,00	€ 255.000,00
Onderhoud	3	1	2	€ 32.000,00	€ 15.000,00	€ 375.000,00	€ 360.000,00
Totaal	12	2	10				

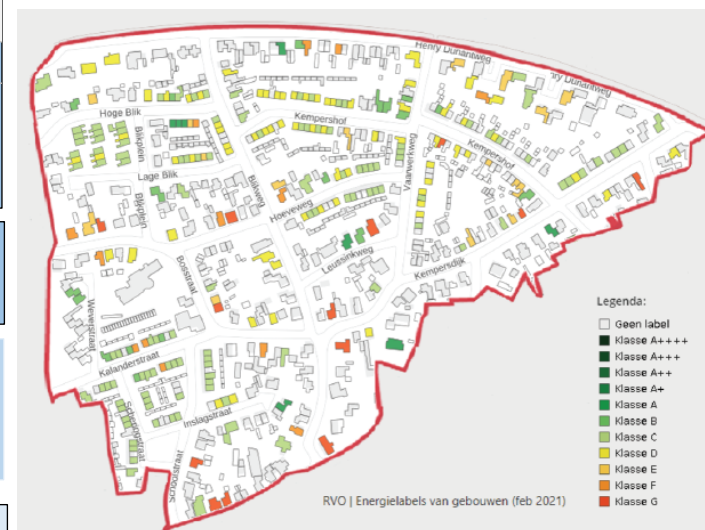
* omvat het totale bedrag inclusief de bewonersbijdrage;

** omvat alleen de volkshuisvestelijke en gemeentelijke bijdrage

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Bijdrage op het gebied van energiebesparing en duurzame energieopwekking. De hoeveelheid is niet makkelijk in kaart te brengen.

Leerpunten: Hoewel de individuele aanpak voordelen biedt aan individuele huishoudens heeft deze wel gevolgen voor het momentum. In de toekomst moet worden onderzocht of opgaves (warmteoplossing en energiebesparing) en voorwaarden (financiering en subsidie) beter gebundeld kunnen worden. Slimmere afstemming kan leiden tot een

Vervolg: Project Neede Noord Oost loopt tot 2030.

2.6 Aanpak Energiearmoede

Informereren, Adviseren, Subsidiëren | 2022-2023

Doel: De projecten onder de noemer aanpak energiearmoede dienen ter ondersteuning van inwoners die te kampen hebben met relatieve hoge energiekosten in verhouding tot hun inkomen.

Opdracht Energiearmoede: Vanaf 2022 heeft het Rijk € 1.2 mln beschikbaar gesteld vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP) om huishoudens in een kwetsbare positie te ondersteunen bij het verlagen van de energierekening. Gemeenten bepalen zelf hoe deze te besteden. Het merendeel van de Achterhoekse gemeentes heeft gekozen voor een gezamenlijke aanpak. Daarnaast is de intentie uitgesproken om op lange termijn deze extra hulp aan kwetsbare doelgroepen structureel te borgen.

Voortzetting opdracht: Initieel was de looptijd subsidie Rijk tot 1 mei 2023. Deze is verplaatst naar 31 december 2025. Ook is een derde tranche uitgekeerd. Praktisch vergen deze gelden geen aanpassingen in de huidige koers van de gemeente.

Dividend Twence: In een in november 2022 aangenomen raadsnotie is voorgesteld de hoger uitgevallen dividend gelden van Twence aan te wenden om inwoners in acute nood door energiekosten te helpen.

Subsidie Energiearmoede: De gemeente is in voorbereiding van een subsidieregeling voor woningeigenaren zonder veel investeringscapaciteit. De regeling is gericht op huishoudens onder modaal, streven is deze open te stellen per september 2023. Er zijn naar schatting 100 subsidies te verstrekken.

Aanpak: Energiearmoede is geen éénduidig concept. Er bestaan meerdere overlappende definities die andere doelgroepen beschrijven. Deze verschillende doelgroepen hebben baat bij uiteenlopende regelingen. Om passend te reageren op de behoeften van deze verschillende overlappende doelgroepen bieden wij verschillende regelingen aan:

- **Energietoeslag:** Fijnder keert aan huishoudens met een inkomen lager dan 130% van het sociaal minimum namens de gemeente energietoeslag uit.
- **Bespaarhulp aan Huis:** Het Energieloket Achterhoek zet in de regio 34 bespaarcoaches in om via drie gefaseerde gesprekken inwoners met een inkomen van minder dan 130% van het sociaal minimum te assisteren bij het verlagen van de energierekening. Ook kunnen ze via een voucher van € 250,- kleine aanpassingen doen in het huis.
- **Witgoedregeling:** Als onderdeel van een succesvol doorlopen traject Bespaarhulp aan Huis komen huishoudens in aanmerking voor de vervanging van het witgoedapparaat dat het meest energie verbruikt met een efficiënter model.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Deze zijn op het gebied van energiebesparing. De effecten zijn echter marginaal en moeilijk te onderscheiden van andere activiteiten.

Resultaten:

- **Energietoeslag:** Fijnder heeft 1717 positieve beschikkingen toegekend à €1.300,-. Per 15 juni was er € 2.206.900,- betaald (€ 25.200,- moet nog worden voldaan). Er lopen nog 12 aanvragen.
- **Bespaarhulp aan Huis (365 in totaal):** 143 aanvragen zijn door bespaarcoaches afgerond. Er lopen op dit moment nog 5 processen. Ook staan er 210 aanvragen voor Bespaarhulp in de wachtrij. Dit succes is een gevolg van extra communicatie via Fijnder richting huishoudens die Energietoeslag ontvingen. De financiering van deze wordt gedekt uit de Specifieke Uitkering. Er is nog ruimte voor dekking vanuit Dividend Twence (zie kader beneden).
- **Witgoedregeling:** Er zijn 62 vouchers toegekend, daarvan zijn er 34 ingewisseld en gedeclareerd door de leveranciers. Via de collega's van Voormekaar (**Hulp Bij Geldzaken**) is 1 aanvraag ingediend; deze is nog niet verzilverd.

Leerpunten: Bij het aanmelden van huishoudens werkt het direct aanschrijven het best (bv. Fijnder). Een groot deel van de doelgroep voor Bespaarhulp woont in een huurwoning, aangezien Prowonen ook aan het verduurzamen is, is goede afstemming belangrijk. Bij huisbezoeken komen ook andere onderwerpen ter sprake. Een bespaarcoach heeft een beperkte scope. Coördinatie met sociale teams zijn van belang. Denk hier bij aan Hulp bij Geld Zaken (Team Voormekaar) of mogelijk in de toekomst een fixbrigade.

Vervolg: Structurele borging aanpak Energiearmoede en Subsidie smalle beurs.

3.1 Zonnige Bedrijven Achterhoek

Adviseren | 2017-2022

Doel: Verduurzamen van Achterhoekse bedrijven, waarbij ondernemers met een eigen bedrijfsdak advies krijgen om dit dak in te zetten voor het produceren van zonne-energie

Aanpak: Het project 'Zonnige Bedrijven in de Achterhoek' (ZBA) is uitgesplitst in 3 deelprojecten:

- ZBA (2017-2019): pilotproject om inzicht te krijgen in een efficiënte methodiek om bedrijven te enthousiasmeren voor een zonnedak.
- ZBA2 (2020) en ZBA3 (2021-2022): een methodiek die operationeel is toegepast, uitgebreid en verbeterd om steeds meer bedrijven aan te zetten tot de plaatsing van zonnepanelen op hun bedrijfsdak.

De werving van bedrijven om kennis te maken met ZBA is divers; anschrijven, bellen, sociale media, persberichten, bijeenkomsten, filmpjes, website, flyers, etc.

Leerpunten:

1. Doelgroep: scope verruimd van industriële bedrijven (daken >1.000m²) naar kleine bedrijfsdaken gedreven door netcongestieproblematiek
2. Werving: deze is niet veel verandert, maar wel heel divers met de mogelijkheid van maatwerk per gemeente.
3. Intake: Op basis van bedrijven slechts de gegevens uit de jaarnota van hun energieleverancier kunnen bedrijven een quickscan laten opstellen door Agem.
4. Advisering: centraal in de advisering staan de quickscan en het adviesgesprek. Deze kunnen eenvoudiger.

Opdracht ZBA:

De pilot had als opdracht inzicht krijgen in een efficiënte methodiek om bedrijven te enthousiasmeren voor zonnedak. Dit heeft geleid tot een handleiding (proces en tools) voor succesvolle werving en advisering van eigenaren met (grote bedrijfsdaken).

In ZBA2 is deze methodiek operationeel toegepast, uitgebreid en verbeterd om steeds meer bedrijven aan te zetten tot de plaatsing van zonnepanelen op hun bedrijfsdaken.

ZBA3 bestond uit de volgende opdracht:

1. Bieden van continue zonnedakadvies aan bedrijven die zich melden (quickscan en telefonische toelichting)
2. Bedrijven die vanuit ZBA 1 en 2 en 1e periode ZBA3 nog potentie hebben om SDE aan te vragen actief benaderen, een quickscan maken en de mogelijkheden bespreken
3. Nieuwe grote bedrijven werven voor een SDE-aanvraag in het najaar van 2021
4. Bedrijven met een SDE-beschikking benaderen: helpen om binnen de beschikking toch te realiseren
5. Nieuwe bedrijven, vooral agrariërs, benaderen voor een vereenvoudigde businesscase (quickscan) op basis van saldering (dus via kleinverbruik aansluiting)

NB. In Berkelland heeft ZBA3 beperkt effect gehad, omdat eerder dan andere gemeenten last hadden van netcongestie.

Inhoudelijke resultaten: In totaal hebben 485 bedrijven deelgenomen, waarvan 63 in de gemeente Berkelland.

Status (perspectief bedrijf)	Aantal alle gemeente	% alle gemeente	BKL	% BKL
Aangemeld	51	11%	9	14%
Vragenlijst ontvangen	94	19%	14	22%
Vragenlijst retour gezonden	4	1%	0	0%
Quickscan ontvangen	9	2%	1	2%
Quickscan besproken	133	27%	20	32%
Koppelen partner / SDE	28	6%	4	6%
Realiseren kvb (salderen)	133	9%	5	8%
Realiseren gvb (SDE)	46	13%	6	10%
Niet realiseren	58	12%	4	6%
Totaal	485	100%	63	100%

Financiële resultaten: Vanuit de verschillende gemeente zijn diverse opdrachten verstrekt voor uitvoering van ZBA3. Het totale beschikbare budget bedroeg € 205.500.

Gemeente	Budget	Budget %
Aalten	€ 30.000	15
Berkelland	€ 25.000	12
Bronckhorst	€ 30.000	15
Doetinchem	€ 34.000	17
Montferland	€ 26.000	13
Oost Gelre	€ 26.500	13
Oude IJsselstreek	€ 34.000	17
Totaal	€ 205.500	102

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo:

Het doel van ZBA was adviseren van bedrijven om zonnepanelen te plaatsen op hun dak. De conversie laat zien dat wij door dit project meer zon op dak hebben gerealiseerd door dit project.

3.2 DOE-scans/MKB energiecheck Achterhoek

Adviseren | 2017-2022

Doel: Verduurzamen van Achterhoekse bedrijven, waarbij ondernemers worden aangespoord ten minste de maatregelen te treffen die in maximaal 5 jaar zijn terugverdiend op het gebied van energie besparen en duurzaam ondernemen.

Aanpak: Om voor de ondernemers de mogelijkheden in beeld te brengen voor het verbeteren van zijn energie-efficiëntie en te voldoen aan de wettelijke eisen zijn er gedetailleerde energiescans (DOE) uitgevoerd.

- Middelgrote verbruikers (50.000-200.000kWh per jaar)
- MKB energiechecks Achterhoek voor kleingebruikers (<50.000kWh)

Ondernemers krijgen met de resultaten van de DOE-scans een onderbouwing voor hun investeringsbeslissingen in handen, zodat ze concrete energie bespaarmaatregelen kunnen laten uitvoeren.

Uitvoering: In 2015-2016 is op bedrijvenpark Ruurlo gestart met een pilot om bedrijven te stimuleren om energie te besparen, duurzaam te ondernemen en stappen te zetten naar een duurzaam, innovatief, en zelfvoorzienend bedrijvenpark. Dit is in 2017 uitgebreid naar alle bedrijven en instellingen in de gemeente Berkelland.

De werving en voorlichting van bedrijven gebeurt via folders, banners, de gemeentelijke website, bewustwordingsacties, en informatieve bijeenkomsten.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Het doel van MKB energiecheck Achterhoek en de DOE-scans was om bedrijven te informeren, te adviseren, en aan te zetten om energiebesparende maatregelen te nemen. Hiermee hebben zij een bijdrage geleverd. Deze is helaas moeilijk te kwantificeren.

Resultaten bewustwording en informatie: Het directe resultaat van de bewustwordingsacties is moeilijk te meten, omdat deze continu herhaald moeten worden voor een blijvend effect. Er is op verschillende manieren contact gezocht met ondernemers om bewustwording te creëren en van informatie te voorzien:

- Factsheets met informatie over energiebesparing, ingewikkelde vragen en zetten hen aan tot besparingsactie, ongeacht of ze een scan laten uitvoeren. En periodieke blogs.
- Kennisbank
- Deuren dicht actie
- Verschillende campagnes
- Ook is er veel gedaan aan online communicatie via verschillende kanalen

Leerpunten/belangrijkste lessen tot nu toe :

- Werving: is effectief wanneer bedrijven worden benaderd door andere (ex)ondernemers.
- Communicatieactiviteiten moeten worden herhaald.
- Ondernemers die boven de 50.000 kWh per jaar gebruiken krijgen de DOE-scan gratis. In ruil moeten zij maatregelen met een vijf jaar terugverdientijd treffen.
- Ondernemers krijgen een persoonlijke toelichting van energieadviseurs. Dit opvolgingsgesprek wordt gebruikt om keuzes te maken.
- Adviseurs kunnen de ondernemer werk uit handen nemen na het vervolggesprek. De ondernemer bepaalt zelf zij support nodig heeft.
- De contacten met gemeenten verliepen voornamelijk via de duurzaamheidscoördinatoren. Waar mogelijk zijn bedrijfscontactfunctionarissen betrokken om hun netwerk actiever te informeren over de MKB-aanpak.

Inhoudelijke resultaten MKB energiecheck Achterhoek:

Tot eind december zijn er 236 MKB energiechecks Achterhoek uitgevoerd.

Resultaten DOE-scans:

Tot eind december 2022 zijn 450 DOE-scans uitgevoerd (inclusief de scans in 2017), waarvan 145 in Berkelland. Middelgrote gebruikers ervaren meer toegevoegde waarde van een scan omdat ze aansluiten bij de wettelijke verplichtingen en omdat de kwaliteit van het advies meer aansluit op de behoefte.

Verbruiken bedrijven (met energiescan):

Totale verbruik van de bedrijven waar een energiescan is uitgevoerd:

- Aardgas 6,7 mln m3 per jaar.
 - o Bedrijven zouden hierop 27% kunnen besparen door maatregelen te treffen (5 jaar terugverdientijd). Ongeveer de helft is gerealiseerd.
- Elektriciteitsverbruik 53,7 mln kWh per jaar
 - o Bedrijven zouden 18% kunnen besparen door maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar. Ongeveer 45% gerealiseerd.

Een deel gerealiseerd en een deel nog niet. Dit heeft te maken met de inpassing van maatregelen in investeringsplannen (verbouwen, onderhoud, vernieuwen) en doorlooptijd (zie schema in de evaluatie). Een deel van de realisatie is dus onderhanden werk.

Ook maatschappelijke organisaties konden gebruik maken van de Doe-scans, indien relevant. Hiervan hebben 6 organisaties gebruik gemaakt

Vervolg: De opgebouwde kennis en organisatie wordt voortgezet in het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek, en het project 'Meten is Weten'.

3.3 Stimuleringslening bedrijven en instellingen

Faciliteren | 2016-2023

Doel: De stimuleringslening duurzaamheid faciliteert bedrijven en instellingen bij het verduurzamen van hun gebouwen.

Aanpak: De stimuleringslening duurzaamheid is in 2016 in het leven geroepen om (agrarische) bedrijven en maatschappelijke organisaties te ondersteunen in duurzaamheidsinvesteringen. De gemeente stelt hiervoor geld beschikbaar uit algemene middelen. De lening wordt aangeboden tegen een aantrekkelijk rente (1,6 – 1,8%).

Procedure: Een aanvraag van de stimuleringslening duurzaamheid is tweedelig. Eerst beoordeelt het Energieloket Achterhoek een aanvraag op basis van offertes en projectbegroting. Daarna wordt deze doorgezet naar het SVn. Zij toetsen de kredietwaardigheid van de aanvrager.

Inhoudelijke resultaten: Sinds de instelling van de lening zijn er in totaal vier succesvolle aanvragen geweest voor een totaalbedrag van € 105.399,00. Twee van deze leningen zijn toegekend in het afgelopen jaar. De andere leningen dateren van voor 2020, en zijn volledig afgelost.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: p.m.

Leerpunten:

- Bij toekomstige aanpak Platteland Aardgasvrij zal communicatie over mogelijkheden goedkope financiering beter moeten.

Vervolg: Voortzetting lening aanbod

3.4 Toekomstbestendig bedrijventerrein Borculo

Co-creëren | Doorlopend

Doel: Borculo het bedrijventerrein van de toekomst maken. Met een goed parkmanagement nieuwe innovatieve ontwikkelingen uitvoeren die ook bij de andere bedrijventerreinen in de gemeente Berkelland kunnen worden geïmplementeerd.

Aanpak: Door in samenwerking met de gemeente eerst een goed parkmanagement op te zetten, van bedrijventerrein Borculo het bedrijventerrein van de toekomst te maken.

Door bij het begin te beginnen op het bedrijventerrein Borculo (eerst de infrastructuur aanpassen) en daarna grotere projecten op te gaan pakken, om samen met de ondernemers op het bedrijventerrein te werken aan het bedrijventerrein van de toekomst

Opdracht: p.m.

Resultaten: p.m.

Bijeenkomsten met het park management

Infrastructuur aanpassen

Vervolg: p.m.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Hier kunnen innovatieve ideeën als pilot worden uitgevoerd en zo kan mogelijk dit bedrijventerrein of een ander bedrijventerrein in de gemeente Berkelland off-grid worden gemaakt.

Leerpunten: p.m.

3.5 EML controles ODA

Activeren | doorlopend

Doel: Bedrijven activeren om duurzaamheidsinvesteringen die zich binnen vijf jaar terug verdienen (de Erkende Maatregelen Lijst (EML)) door deze te laten controleren door de ODA

Aanpak:

Door middel van controles door de ODA in opdracht van de gemeente Berkelland bedrijven activeren om duurzaamheidsinvesteringen die zich binnen vijf jaar terug verdienen (de Erkende Maatregelen Lijst (EML)) door deze te laten controleren door de ODA.

Procedure:

Bedrijven zijn verplicht te voldoen aan de minimale eisen van de wet milieubeheer: het doorvoeren van de duurzaamheidsinvesteringen die zich binnen vijf jaar terug (maatregelen die op de EML staan).

Door hierop te controleren moeten bedrijven dus verantwoording afleggen.

Resultaten:

- Tot 2022 zijn er 199 EML controles uitgevoerd
- In 2023 zijn er 91 EML controles uitgevoerd
 - o Hiervan zijn er 35 afgerond
 - o En 56 niet afgerond.

Vervolg:

De controles zullen worden blijven uitgevoerd

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo:

Bedrijven worden gecontroleerd op het uitvoeren van duurzaamheidsinvesteringen en zullen deze daarom ook moeten uitvoeren. Hiermee hebben zij een bijdrage geleverd aan de klimaatdoelstellingen. Deze is helaas moeilijk te kwantificeren.

4.1 Subsidie Maatschappelijke Initiatieven

Subsidiëren | 2020-2023

Doel: Deze subsidieregeling faciliteert maatschappelijke initiatieven bij het maken van hun duurzaamheidsinvesteringen.

Aanpak: De Subsidie verduurzaming maatschappelijke initiatieven bestaat sinds 2017. Vanaf 2020 zijn bedrijven uitgesloten van deze regeling. De regeling is voor organisaties die 33% van het energieverbruik verduurzamen of besparen. De subsidie is 50% van het geïnvesteerde bedrag met een maximum van € 10.000,-.

Kwaliteit serviceverlening: de contactpersoon duurzaamheid is verantwoordelijk voor het afhandelen van de aanvragen voor de subsidie maatschappelijke instellingen. Deze doorloopt samen met de aanvrager het proces, en stuurt waar nodig bij zodat de subsidie (mits binnen de voorwaarden) wordt toegekend.

Inhoudelijke resultaten: De stijgende energiekosten voor maatschappelijke initiatieven zorgen dat we meer interesse zien in de subsidie. Tegelijkertijd is de doelgroep zo divers dat buiten het momentum van de subsidie het moeilijk is algemene tendensen te zien.

Financiële resultaten:

Aanvrager	Voorschot	eindbedrag Subsidie
FC Eibergen	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Lochuizen	€ 4.778,32	€ 4.778,32
SAVV Beltrum	€ 10.000,00	
t Spieker	€ 4.500,00	
DEO	€ 10.000,00	€ 10.000,00
VV. Reunie	€ 10.000,00	
Berkelland Energie	€ 10.000,00	€ 7.085,38
de ZONders	€ 10.000,00	€ 10.000,00
G.S.V. 63	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Dorpshoes Gelster	€ 3.500,00	€ 3.500,00
Dorpshuis De Zonnekamp	€ 10.000,00	€ 10.000,00
FC Eibergen	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Sportpark 't Rikkelder (FC Ruurlo)	€ 10.000,00	€ 10.000,00
	€ 112.778,32	€ 85.363,70

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo: Een voorwaarde voor verlening van de subsidie is dat de maatschappelijke instellingen met de investeringen die worden gedaan 30% energiebesparing bereiken.

Leerpunten:

- Scherpere formulering doelgroep. Op dit moment zijn er randgevallen (zoals VVE's)
- Kleine sportverenigingen vallen buiten de boot door lage stookkosten.

Vervolg: Subsidie Maatschappelijke Initiatieven 2023

5.1 Zonneparken

Informereren | 2016-2023

Doel: Via de RES draagt de gemeente Berkelland bij aan de opgave voor zon op land. De vergunningen hiervoor dienen voor 1 januari 2025 zijn verleend, voor realisatie voor 2030.

Aanpak:

In 2018 is een ambtelijk team samengesteld om de initiatieven voor zonneparken te begeleiden in de vergunningsprocedure. In de planvorming keken we mee in het participatieproces van een initiatief. De lessen uit de eerste processen hebben we in 2019 vertaald naar aanvullende toetsingskaders voor het college. Bij vaststelling van de eerste evaluatie van RODE in 2020 heeft de raad een maximum van 140 hectare ingesteld voor zonneparken op cultuurgrond. De zonneparken Hekweg (bedrijventerrein) en 't Bellegoor (vuilstort) vallen niet onder dit maximum. Met vaststelling van de RES Achterhoek 1.0 (nov 2021) staan wij geen nieuwe zonneparken meer toe.

Opdracht:

Met vaststelling van het beleid Ruimtelijke ordening en Duurzame Energie (201x) waren de voorwaarden gecreëerd voor het faciliteren van zonneparken in Berkelland. We stellen eisen aan landschappelijke inpassing, procesparticipatie en financiële participatie.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo:

De 12 zonneparken is onze bijdrage voor grootschalige zon-op-land voor de RES. Zij leveren een verwachte opbrengst van bijna 120 miljoen kWh (= 0,120 TWh). 4 zonneparken zijn inmiddels in bedrijf, 2 worden op dit moment gebouwd (sep 2023).

Leerpunten:

- Zonneparken zijn een recente ontwikkeling. Voor ons en ontwikkelaars is het soms zoeken naar de juiste uitwerking. Het blijft van belang om na verlening van de vergunning goed toe te zien op de bouwfase. En op de hoogte te blijven van de voortgang van de financiële participatie.
- Het maximum in hectares op cultuurgrond is 'ingeaald' door het maximeren van de zonneparken tot de 12 bekende initiatieven. Deze tellen op tot 139,4 hectare waarvan 128,3 hectare cultuurgrond; 9,5 ha vuilstort; en 1,6 ha bedrijfsterrin.

Resultaten zonneparken:

Status van oktober 2023

Zonnepark	Hectares (bruto plangebied)	Opbrengst (mln kWh/jr)	Plaats	Status
Eimersweg	13,3	12,8	Eibergen	In bedrijf
Dievelman	17	11	Borculo	In bedrijf
Ruilverkavelingsweg	18	14	Neede	Bouwfase
Boksveenweg	9,4	10,2	Eibergen	In bedrijf
t Bellegoor	9,5 (vuilstort)	8,9	Eibergen	Vergunning onherroepelijk
Hoondermaatsweg	11,4	11	Neede	Bouwfase
Munsterjansdijk	12	11,4	Neede	In bedrijf
Geesteren	9	10	Geesteren	In bedrijf
Batendijk	8,6	8	Borculo	In bedrijf
Hekweg	1,6 (bedrijfsterrin)	1,5	Borculo	In bedrijf
Twijggraven	11,6	10	Geesteren	Ingediend
Hupsel	18	11	Eibergen	Vergunning, niet onherr
Totaal	139,4	119,8		

Vervolg:

We ronden nog de vergunningsprocedures af voor Twijggraven en Hupsel. Er komen geen nieuwe zonneparken meer bij. We houden vinger aan de pols tijdens de realisatie van de zonneparken. Zonne-energie toevoegen kan met zon op dak (of parkeerplaats) en/of voor eigen gebruik.

6.1 Regionale Samenwerking

Informereren, Adviseren, Co-creëren | 2020-2023

Doel: p.m.

Aanpak: p.m.

AvG

RUA (incl opsomming huidige werkgroepen)

RES

CEET

Opdracht: p.m.

Bijdrage klimaatdoelstellingen 2030/2050 of akkoord van Groenlo:

Leerpunten:

-
-

Vervolg: p.m.